

dr hab. inż. Małgorzata Rutkowska, prof. uczelni
Kierownik Katedry Organizacji i Zarządzania
Wydział Zarządzania
Politechnika Wrocławska
Wybrzeże Wyspiańskiego 27
50-370 Wrocław; Polska
e-mail: malgorzata.rutkowska@pwr.edu.pl
tel.: +48 71 3204018
<https://koiz.pwr.edu.pl/>

**Recenzja dysertacji doktorskiej mgr Ewy Pietryki pt.
„Ekonomiczno-organizacyjne aspekty finansowania ochrony zdrowia przez
jednostki samorządu terytorialnego w Polsce”,
przygotowanej pod opieką dr hab. Jarosława Waśniewskiego, prof. UG
z Wydziału Zarządzania Uniwersytetu gdańskiego**

1. Podstawa prawna opracowania recenzji

Podstawą przygotowania recenzji jest pismo dr hab. Przemysława Borkowskiego, prof. UG, Przewodniczącego Rady Dyscypliny Ekonomia i finanse Uniwersytetu Gdańskiego, z dnia 13.07.2023 z informacją o powołaniu mnie na recenzenta w/w rozprawy oraz przysłany wraz z nim egzemplarz pracy.

Punktem odniesienia w opracowaniu recenzji jest Ustawa z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. z 2017 r. poz. 1789 z późn. zm.) w zw. z art. 179 ust. 2 i 3 Ustawy z dnia 3 lipca 2018 r, Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. poz. 1669 z późn. Zm.).

2. Ocena problematyki podjętej w pracy

W ostatnich kilkudziesięciu latach miały miejsce liczne przemiany w sektorze ochrony zdrowia, zwłaszcza transformacja ustrojowa wprowadziła przełomowe zmiany, które przyczyniły się do reorganizacji, zmiany sposobu i zasad finansowania, jak również współpracy pomiędzy jednostkami tworzącymi system.

W pracy podjęto bardzo istotny dla polskiej gospodarki narodowej problem dotyczący ekonomicznych i organizacyjnych aspektów finansowania systemu ochrony zdrowia przez jednostki samorządu terytorialnego, zwłaszcza gmin na prawach powiatu.

Za podjęcie tak istotnego tematu Promotorowi i Doktorantce należą się wyrazy uznania tym bardziej, że praca jednostek samorządu terytorialnego, zorientowana na poprawę zdrowia społeczności lokalnej, należy do najbardziej oczekiwanych i społecznie pożądaných inicjatyw

władzy lokalnej. Podjęty przez Doktorantkę cel świadczy z jednej strony o umiejętności wyszukiwania interesujących obszarów badawczych oraz podejmowanych prób rozwiązania istotnych i aktualnych problemów badawczych, z drugiej.

3. Ocena merytoryczna zawartości recenzowanej rozprawy

Temat, zakres i problem badawczy podjęty w rozprawie

Jednym z najbardziej fundamentalnych elementów każdej pracy naukowej jest umiejętność dokonania wyboru właściwego problemu badawczego. Istotne jest, aby umożliwiał on wypełnienie luki badawczej i wniesienie autorskiego wkładu w danej dyscyplinie naukowej. Doktorantka w swojej rozprawie doktorskiej właściwie uzasadniła dokonany przez siebie wybór (ss. 7-9). Treść rozprawy doktorskiej, zakres merytoryczny przeprowadzonych analiz oraz badań harmonizują z jej tytułem.

Cel główny, cele szczegółowe, hipotezy, pytania badawcze dysertacji

W swojej dysertacji Autorka sformułowała następujący cel główny pracy: „wypracowanie propozycji zmian finansowych i organizacyjnych funkcjonującego w gminach na prawach powiatu systemu ochrony zdrowia” (s. 8). Ocenic należy, że cel sformułowany w sposób właściwy. Celowi głównemu przyporządkowano następujące hipotezy badawcze:

1. „Gminy na prawach powiatu w odmienny sposób organizują podmioty lecznicze, dla których są organami tworzącymi” (hipoteza H1 - s. 8).
2. „Gminy na prawach powiatu nie finansują wszystkich ustawowych zadań ujętych w klasyfikacji dochodów i wydatków wynikających z treści rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 2 marca 2010 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zewnętrznych” (hipoteza H2 - s. 9).
3. „Gminy na prawach powiatu w różnych wysokościach finansują zadania z zakresu ochrony zdrowia w przeliczeniu na 1 mieszkańca” (hipoteza H 3 - s. 9).

Hipotezy te sformułowane właściwie, są one spójne z metodami badawczymi wykorzystanymi w przytoczonej rozprawie doktorskiej.

Do tak przyjętych hipotez przypisano siedem pytań badawczych (s. 9). Były one niezmiernie ważne podczas formułowania wyników przeprowadzonego badania (ss. 215-218).

Metody badawcze oraz źródła informacji wykorzystywane w dysertacji doktorskiej

Autorka niniejszej rozprawy doktorskiej wykorzystwała adekwatne metody badań, posługuje się prawidłowo dobranymi pozycjami literaturowymi. W swojej dysertacji wykorzystwała:

1. Analizę literatury przedmiotu (krajową i zagraniczną) dotyczącą problematyki ochrony zdrowia, finansów publicznych, jednostek samorządu terytorialnego.
2. Analizę aktów prawa miejscowego oraz oficjalnych dokumentów organizacyjnych i finansowych analizowanych w dysertacji gmin na prawach powiatu z okresu 2019-2021.
3. Badania ankietowe.

Ocena zastosowanych w dysertacji narzędzi i metod badawczych oraz sposobów i zakres formułowanych, na ich podstawie, wniosków jest pozytywna.

Struktura dysertacji

Przesłana do recenzji rozprawa doktorska mgr Ewy Pietryki zawiera 241 ponumerowanych stron, w tym: 220 stron tekstu podstawowego, 1 strona spisu rycin, 3 strony spisu tabel oraz 17 stron bibliografii. Układ rozprawy oceniam pozytywnie; jest on poprawny, wartościowy i uzasadniony.

Tekst główny pracy podzielono na cztery rozdziały.

W pierwszym rozdziale Doktorantka dokonała pogłębionej analizy literatury przedmiotu na temat systemu ochrony zdrowia w Polsce. Przeanalizowała akty normatywne w tym zakresie i przedstawiła reformę służby zdrowia w Polsce. Ponadto doktorantka wskazała rolę i znaczenie samorządów w strukturze systemu ochrony zdrowia.

W podobny sposób dokonano analizy zadań realizowanych przez gminę na prawach powiatu wynikających z regulacji ustawowych w zakresie ochrony zdrowia. Następnie Doktorantka wskazała rolę i znaczenie podmiotów funkcjonujących na terenie JST i biorących udział w organizacji systemu. Co więcej, Doktorantka z jednej strony zidentyfikowała dochody i wydatki samorządu wynikające z ustawodawstwa oraz roli płatnika w systemie ochrony zdrowia, z drugiej.

W rozdziale trzecim dysertacji Autorka skoncentrowała się na problematyce racjonalizacji wykonywania zadań powiatu w zakresie ochrony zdrowia. Wskazała na wieloznaczeniowość terminu „racjonalizacja”. Na podstawie systemu prawnego obowiązującego w powiatach oraz doświadczeń zawodowych, przeprowadziła analizę uwarunkowań prawno-ekonomicznych finansowania ochrony zdrowia oraz metod i instrumentów realizacji zadań powiatu w badanym zakresie. Na szczególną uwagę zasługuje dokonany przez Doktorantkę przegląd funkcjonowania służby zdrowia w wybranych powiatach grodzkich w województwie warmińsko-mazurskim, tj.: gminy m. Elbląg oraz miasta Olsztyn.

Najwięcej autorskich i nowatorskich elementów znaleźć można w rozdziale czwartym. Identyfikacja luki badawczej stworzyła możliwości do przeprowadzenia własnych badań empirycznych. W tej części dysertacji Autorka wskazała obiekt badawczy, tj. gminy na

prawach powiatu województwa warmińsko-mazurskiego, przeanalizowała finansowanie zadań związanych z ochroną zdrowia na wybranych przykładach, tj. gminach m. Elbląg oraz m. Olsztyn. Co więcej, Doktorantka przedstawiła procedury budżetowania, monitorowania i nadzoru w zakresie finansowania polskiego systemu ochrony zdrowia, a także omówiła optymalny system finansowy ochrony zdrowia dla gmin m. Elbląg i m. Olsztyn. W podrozdziale 4.3 zabrakło jednak wyjaśnienia wykorzystanej metody badań respondenckich, sposobu konstruowania ankiety oraz zalet i wad takiego podejścia. Metodę badawczą prowadzonych badań zawarto w podsumowaniu, co jest znaczącym błędem; natomiast komentarz do otrzymanych wyników jest poprawny. Doktorantka, na podstawie uzyskanych wyników badań, zaproponowała szereg rekomendacji dotyczących działań usprawniających finansowanie ochrony zdrowia.

Podsumowując stwierdzam, że pomimo pewnych uwag recenzenta, przedstawiona do recenzji praca jest spójna z jej celami, kolejne rozdziały tworzą przemyślaną całość. W sprawny i przejrzysty sposób przedstawiono przeprowadzony proces badawczy, jak również rekomendacje i wnioski wynikające z przeprowadzonych badań. Niestety zabrakło jednak odpowiednio napisanego podsumowania pracy. Cześć podsumowania została zawarta w p.4.4. Dużo lepiej byłoby uznać go za podsumowanie dysertacji i połączenie tego punktu pracy z podsumowaniem. Praca została oceniona pozytywnie.

Strona formalna pracy

Język niniejszej dysertacji doktorskiej jest zrozumiały, skład tekstu, elementy graficzne są na odpowiednim poziomie. W rozprawie pojawia się jednak wiele mankamentów językowych oraz redakcyjnych: na s. 9 brak jest zdania łączącego hipotezy z pytaniami badawczymi, np. „w świetle przyjętych hipotez nasuwają się pytania badawcze” lub „celowi głównemu i wynikającym z nich hipotez przypisano następujące pytania badawcze”. W dysertacji występują błędy związane z: interpunkcją (np. ss. 78, 81, 83, 85, 86, 93, 104 itd.), błędy literowe (s. 9, 83), błąd literowy w nazwisku prof. Grzegorza Kołodko (s. 40 w przypisie 68, oraz s. 228), brak jest zakończenia cudzysłowem cytowanego tekstu (s. 49, 95). W pracy pojawiają się kolokwializmy, np. polityka zdrowotna „leży” – s. 25 oraz pleonazmy, np. s. 191 „...problemem jest problem...”. Często też niepoprawny jest szyk i budowa zdań. Nie należy personifikować rzeczy, to nie rozprawa nie ma zainteresować, tylko Autorka – s. 8 (jest „w polu zainteresowań rozprawy...”, powinno być „w polu zainteresowań Autorki rozprawy...”), podobnie teoria nie mówi – s. 128. Doktorantka podaje wszystkich cytowanych autorów z imienia i nazwiska, natomiast cytując prof. Aldonę Frąckiewicz-Wronkę podaje jedynie nazwisko (s. 8 oraz s. 128) lub sam inicjał imienia B. Braun – s. 117 – powinno być to ujednolicone. Zdania są zbyt długie, przez co stają się niezrozumiałe, np. s. 78, 98, 99. Tabele 2 (s. 55) i 3 (s. 57) – brak jest powołania na nie w tekście i konieczny jest własny komentarz. Tabela 30 (ss. 197-204) – s. 202 jest pusta, z czego to wynika? Lepiej byłoby również, aby tabelę 3 rozpocząć 1 od nowej strony. Ryciny 1 (s. 14) i 4 (s. 48) – brak jest powołania na nie w tekście i konieczny jest własny komentarz. Ryciny 7-9 (s. 120-122), 10-11 (s. 124-125) – konieczny jest własny komentarz. W pracy występują powtórzenia, np. na s. 81 i 105. Przypisy dolne powinny być zgodne z podanymi na końcu pracy w wykazie źródeł. Na s. 141, Autorka podaje „...w ramach rozdziału 85149...”, a na s. 142 „...w zakresie paragrafu 85149...” – to rozdział, czy paragraf? Warto byłoby też rozbudować wnioski końcowe.

Reasumując należy stwierdzić, że Autorka dysertacji rzetelnie podeszła do jej przygotowania w wymiarze merytorycznym, natomiast w wymiarze edytorskim – niestety niezbyt starannie. W przeprowadzonych badaniach Doktorantka umiejętnie wykorzystwała dostępną literaturę przedmiotu, a także posłużyła się adekwatnymi metodami prowadzenia badań. Tym samym wykazała się wymaganymi umiejętnościami badawczymi oraz warsztatowymi.

Kwestie oraz pytania dyskusyjne

W toku prowadzenie analizy treści recenzowanej dysertacji nasunęło się kilka uwag i pytań o charakterze polemicznym:

1. Proszę o ustosunkowanie się do zastosowanej metodyki badań.
2. Proszę o wyjaśnienie, jakie zaproponowała pani usprawnienia organizacyjne i ekonomiczne w obszarach zadań JST?
3. Proszę wskazać i uzasadnić, które z zaproponowanych rekomendacji działań usprawniających finansowanie ochrony zdrowia w powiatach mają szansę na realizację w najbliższym okresie?

4. Wnioski końcowe

Praca doktorska jest z jednej strony potwierdzeniem dostrzegania przez jej Autora eksplicytnego problemu badawczego, zidentyfikowania luki badawczej oraz umiejętności jego rozwiązania z użyciem odpowiednich metod badawczych. Mgr Ewa Pietryka wykazała się takimi umiejętnościami. Analiza poszczególnych problemów badawczych została przeprowadzona w sposób prawidłowy. Prezentowane analizy są rzetelne. Doktorantka przeprowadziła wiarygodne i poprawne badania literatury przedmiotu oraz badania empiryczne, które są atutem recenzowanej dysertacji. Zastosowano w nich metody gromadzenia, analizy i interpretacji zgromadzonego materiału empirycznego. To pozwala na pozytywną ocenę wiedzy o metodach prowadzenia badań naukowych. Mocną stroną dysertacji jest także wskazanie rekomendacji w zakresie działań usprawniających finansowanie ochrony zdrowia w powiatach.

Biorąc powyższe pod uwagę uznać należy, że recenzowana rozprawa doktorska mgr. Ewy Pietryki spełnia wymogi stawiane rozprawom doktorskim w myśl Ustawy z dn. 14 marca 2003 r.

Zatem wnioskuję o przyjęcie recenzowanej rozprawy przez Radę Wydziału Zarządzania Uniwersytetu Gdańskiego i dopuszczenie jej do publicznej obrony.

Wrocław, dn. 29.08.2023

Magorzata Rutkowska